

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR VE TASARIM FAKÜLTESİ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI BÖLÜMÜ

KASTAMONU UNIVERSITY
FACULTY OF FINE ARTS
DEPARTMENT OF TRADITIONAL TURKISH ARTS

21. YÜZYILDA TÜRK SANATI: MESELELER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ Milletlerarası Sempozyum-Sergi-Konser-Çalıştay

TURKIC ART IN 21st CENTURY: PROBLEMS AND IDEAS OF RESOLUTION
International Symposium-Exhibition-Concert-Workshop

SEMPOZYUM BİLDİRİLERİ SYMPOSIUM PAPERS

Editör: Doç. /Assoc. Prof. Ruhi KONAK

08-09 Ekim/October 2018-Kastamonu

sanatçı çalışıyor...

sessizler tekkesi ATÖLYE

Tüm hakları saklıdır.

Copyrigh sahibinin izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının, elektronik, mekanik ya da fotokopi ile basımı, yayımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

Sayfa Tasarımı
Ruhi KONAK

Kapak Tasarımı
İ. M. V. Noyan GÜVEN

Kapak Fotoğrafi
İçki İçen, Çalgı Çalan Demonlar (22x116). Freer Gallery of Art, Washington, No: 37.25.
Mazhar. Ş. İPŞİROĞLU, Bozkır Rüzgarı Siyah Kalem, Ada Yayınları, İstanbul 1985

Basım Tarihi
24. 12. 2018

Kitapta yer alan metinler, fotoğraflar, resim, şekil , çizim, alıntı, vb., kaynakça sorumlulukları yazarlarına aittir.

Ali YAŞAR, Evin CANER ÖZGEL, Stratonikeia Kuzey Cadde Zemin Mozaığının Konservasyonu **Conservation of Floor Mosaic North Steet on Stratonikeia.....281**

Ćazim HADŹİMEJLIĆ, Türk Cilt Sanatı Tarihi ve Çeşitleri Hİstory and Types of Turkish Bookbinding **291**

Işıl KONAK, Kastamonu Atabey Türbesi Restorasyon Geçmişi Ve Mevcut Korunma Durumu Hakkında Bir Değerlendirme **An Evaluation on the History of Kastamonu Atabey Tomb Restoration History and Current Protection.....300**

Badakhshanova Aitbubu BEİSHEMBİYEVNA, Кыргызский мифологический символ «Умай Эне» в прикладном искусстве./ Uygulamalı Sanatta Kırgız Mitolojik Sembolü "Umai Ene".....**308**

Ali Akın AKYOL, Murat EROĞLU, Geleneksel Safranbolu Evlerinde Arkeometrik Analizler **Archaeometric Analysis in Traditional Safranbolu Houses.....314**

DOKUZUNCU OTURUM

İrem ÇALŞICI PALA, Ayşe Sema BARDAK, Türk Çini Sanatı Alanına Dair Sorunlar **Problems in the Field of Traditional Turkish Ceramics Art.....323**

Ömür KOÇ, Mentеше Sancağı'nda Rodos Seferi İle İlgili Menkıbelerin-Efsanelerin Minyatürlenmesi **Miniatureization of Tales Related to Rhodes Expedition in Mentеше Sanjak.....333**

İ.M.V. Noyan GÜVEN, Kastamonu Yazma Eserler Kütphanesi'nde Bulunan Üç Farklı Murakka Albümünün Kitap Sanatları Açısından İncelenmesi, **Examnation of Three Different Murakka Albums in Kastamonu Manuscript Library in Terms of Book Arts.....340**

İrem ÇALIŞICI PALA, Türk Çini Sanatında Kullanılan Teknikler **Techniques Used in Traditional Turkish Ceramic Art (Cini).....347**

Ruhi KONAK, Türk Minyatür Sanatının Güncel Durumu Hakkında Bir Kaç Eleştiri **A Few Criticisms About the Current State of Turkish Miniature Art.....369**

Tuğçe AKKAYA, Topografik, Portolan ve Harita Kelimeleri Bağlamında Matrakçı Nasuh Minyatürleri Hakkındaki Bazı Yayınlar Üzerine Eleştirel Bir Bakış **A Critical Overview to Some Publications About Matrakçı Nasuh Miniatures in the Context of the Topographic, Portolan and Map Words.....375**

Kübra ATAY, Sanat Eserinin Anlamlandırılması Bakımından İşlevin Rolü **Role of Function in Terms of Meaning of Art Work.....382**

FAALİYET İLE İLGİLİ GÖRÜNTÜLER.....388

**SEMPOZYUM ONURSAL BAŞKANI
HONORARY CHAIR OF THE SYMPOSIUM**

Prof. Dr. Seyit AYDIN
Kastamonu Üniversitesi-Rektör-Türkiye/Kastamonu University-Rector-Turkey

**SEMPOZYUM BAŞKANI
SYMPOSIUM CHAIRMAN**

Prof. Dr. Ahmet KAÇAR
Kastamonu Üniversitesi-Türkiye/Kastamonu University-Turkey

**SEMPOZYUM GENEL SEKRETERİ
SECRETARY GENERAL OF THE SYMPOSIUM**

Doç. (Assoc. Prof.) Ruhi KONAK
Kastamonu Üniversitesi-Türkiye/Kastamonu University-Turkey

**SEMPOZYUM BİLİM KURULU
SCIENTIFIC COMMITTEE OF SYMPOSIUM**

- Prof. Dr. Ahmet KAÇAR-Kastamonu Üniversitesi-Türkiye/Kastamonu
University-Turkey
Prof. Dr. Recai KARAHAN-Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi-Türkiye/Van
Yüzüncü Yıl University-Turkey
Prof. Dr. Adnan TEPECİK-Başkent Üniversitesi-Türkiye/Başkent University-
Turkey
Prof. Dr. Ayşe ÜTÜN-Sakarya Üniversitesi-Türkiye/Sakarya University-
Turkey
Prof. Aysen SOYSALDI-Gazi Üniversitesi-Türkiye/Gazi University-Turkey
Prof. Dr. Yaşar Selçuk ŞENER-Gazi Üniversitesi-Türkiye/Gazi University-
Turkey
Prof. Elvan Özkavruk ADANIR-İzmir Ekonomi Üniversitesi-Türkiye/ Izmir
University of Economics-Turkey
Prof. Oya Sipahioğlu-Dokuz Eylül Üniversitesi-Türkiye/Dokuz Eylül
University-Turkey
Prof. Dr. Bekir ESKİCİ-Gazi Üniversitesi-Türkiye/Gazi University-Turkey
Prof. Dr. Alaattin CANBAY-Çanakkale-Onsekiz Mart Üniversitesi-
Türkiye/Çanakkale Onsekiz Mart University -Turkey
Prof. Dr. Ali Osman UYSAL-Çanakkale-Onsekiz Mart Üniversitesi-
Türkiye/Çanakkale Onsekiz Mart University-Turkey
Prof. Dr. Kazım HACİMEYLİÇ-Sarayova Güzel Sanatlar Akademisi-Bosna
Hersek/Sarajevo Academy of Fine Arts-Bosnia and Herzegovina
Prof. Dr. Cahit AKSU-Karadeniz Teknik Üniversitesi-Türkiye/Karadeniz
Technical University-Turkey

- Prof. Dr. Bozkurt ERSOY-Ege Üniversitesi-Türkiye/Ege University-Turkey
Prof. Dr. Cengiz ŞENGÜL-Akdeniz Üniversitesi-Türkiye/Akdeniz University-Turkey
Prof. Dr. H. Feriha AKPINARLI-Gazi Üniversitesi-Türkiye/Gazi University-Turkey
Prof. Dr. Mustafa BULAT-Atatürk Üniversitesi-Türkiye/Atatürk University-Turkey
Prof. Dr. Zeki NACAĞI-Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi-Türkiye/Mehmet Akif Ersoy University-Turkey
Prof. İsa ELİRİ-Kırıkkale Üniversitesi-Türkiye/Kırıkkale University-Turkey
Prof. Dr. Zeki TAŞTAN-Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi-Türkiye/Van Yüzüncü Yıl University-Turkey
Prof. Fatih BAŞBUĞ-Akdeniz Üniversitesi-Türkiye/Akdeniz University-Turkey
Prof. Dr. Osman KUNDURACI-Selçuk Üniversitesi-Türkiye/Selçuk University-Turkey
Prof. Dr. Serghei ZAHARİA-Komrat Devlet Üniversitesi-Moldova/Komrat State University-Moldova
Prof. Dr. Kleanti ANOVSKA-Marko Cepenkov Halk Bilimi Enstitüsü-Makedonya/Marko Cepenkov Institute of Folklore -Macedonia
Prof. Dr. Armanda HYSA- Tiran-Arnavutluk/Tirana-Albania
Prof. Dr. Flera SAYFULINA- Federal Kazan Üniversitesi-Rusya/Kazan Federal University-Russia
Irina GUSACH- Kıdemli Çalışanlar Bilim İnsanı Azov Müzesi-Rusya/ Senior Staff Scientist Azov Museum-Russia
Prof. Dr. Kubra ALIYEVA-Azerbaycan Milli İlimler Akademisi-Azerbaycan/Azerbaijan National Academy of Sciences Azerbaijan
Prof. Dr. Rubin ZEMON-Makedonya Sosyo- Kültürel Antropoloji Enstitüsü-Makedonya/Institute for Socio-Cultural Anthropology of Macedonia-Macedonia
Prof. Dr. Ertegin SALAMZADE- ANAS Mimarlık ve Güzel Sanatlar Enstitüsü-Azerbaycan/Institute of Architecture and Art of ANAS-Azerbaijan
Prof. Dr. Şikar GASIMOV-Azerbaycan Teknik Üniversitesi-Azerbaycan/Azerbaijan Technical University-Azerbaijan
Prof. Dr. Abbas SEYIDOV-Azerbaycan Devlet İktisad Üniversitesi-Azerbaycan/Azerbaijan State University of Economics-Azerbaijan
Prof. Dr. Kamil İBRAHİMOV-İçerişehar Devlet Tarih ve Mimarlık Müdürlüğü-Azerbaycan/State Historical- Architectural Reserve Icherisheher-Azerbaijan
Prof. Dr. Naile RAHİMBEYLİ-Folklor Enstitüsü-Azerbaycan/Institute of Folklore-Azerbaijan
Prof. Dr. Savle JOLDASBEKOVA-M. Avezov Güney Kazakistan Devlet Üniversitesi-Kazakistan/M. Avezov South Kazakhstan State University - Kazakhstan
Prof. Dr. Kuandık ERALİN-Ahmet Yesevi Üniversitesi-Kazakistan/Akhmet Yassawi University-Kazakhstan

- Prof. Dr. Avez BAYDİBEKOV-L.N. Gumilyov Avrasya Milli Üniversitesi-
Kazakistan/ L.N. Gumilyov Eurasian National University-Kazakhstan
- Prof. Dr. Abdikerim KAMAKOV-Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi-
Kazakistan/Kazakh State Women's Teacher Training University-Kazakhstan
- Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Habiba ALIYEVA-Ulusal Tarih Müzesi-
Azerbaycan/National History Museum-Azerbaijan
- Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Cavid BAĞIRZADE-Gence Devlet Üniversitesi-
Azerbaycan/ Gence State University-Azerbaijan
- Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Konul RAHİMOVA-Milli İlimler Akademisi-
Azerbaycan/National Academy of Sciences Azerbaijan
- Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Konul ESEDLİ-Milli İlimler Akademisi-
Azerbaycan/National Academy of Sciences Azerbaijan
- Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Karim MİRZAE-Tebriz İslami Sanatlar
Üniversitesi-İran/ Tabriz Islamic Art University-Iran
- Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Ahmet DALKIRAN-Selçuk Üniversitesi-
Türkiye/Selçuk University-Turkey
- Doç. Dr.(Assoc. Prof. Dr.) Sevay ATILGAN-Gazi Üniversitesi-Türkiye/Gazi
University-Turkey
- Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Muharrem ÇEKEN-Ankara Üniversitesi-
Türkiye/Ankara University-Turkey
- Doç. (Assoc. Prof.) Ruhi KONAK-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
- Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Lütfü KAPLANOĞLU-Yıldız Teknik Üniversitesi-
Türkiye/ Yıldız Technical University-Turkey
- Doç. (Assoc. Prof.) Serkan İLDEN-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
- Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Yahya YEŞİLYURT-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
- Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Aydın ZOR-Akdeniz Üniversitesi-
Türkiye/Akdeniz University-Turkey
- Doç. (Assoc. Prof.) Ömer ZAIMOĞLU-Akdeniz Üniversitesi-
Türkiye/Akdeniz University-Turkey
- Doç. (Assoc. Prof. Dr.) Sezer CİHANER KESER-Van Yüzüncü Yıl
Üniversitesi-Türkiye/Van Yüzüncü Yıl University-Turkey
- Doç. (Assoc. Prof.) Filiz ADIGÜZEL TOPRAK-Dokuz Eylül Üniversitesi-
Türkiye/Dokuz Eylül University-Turkey
- Doç. (Assoc. Prof.) Gül GÜNEY-Dokuz Eylül Üniversitesi-Türkiye/Dokuz
Eylül University-Turkey
- Doç. (Assoc. Prof.) Mehmet Ali EROĞLU-Akdeniz Üniversitesi-
Türkiye/Akdeniz University-Turkey
- Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Ayşe Gamze ÖNGEN-Doğuş Üniversitesi-
Türkiye/Doğuş University-Turkey
- Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) İ. M. V. Noyan GÜVEN-Kastamonu
Üniversitesi-Türkiye/Kastamonu University-Turkey
- Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) Mehmet SAĞ-Akdeniz Üniversitesi-
Türkiye/Akdeniz University-Turkey

- Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof. Dr.) Hatice TOZUN-Gazi Üniversitesi-
Türkiye/Gazi University-Turkey
- Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof. Dr.) Sıtkı AKARSU-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
- Dr. Öğr. Üyesi. . (Assist. Prof. Dr.) Cengiz ŞAHİN-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
- Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) Hüseyin ELİTOK-Atatürk Üniversitesi-
Türkiye/Atatürk University-Turkey
- Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) Muhammet BİLGİN-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
- Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) Ömür KOÇ-Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi-
Türkiye/Muğla Sıtkı Koçman University-Turkey
- Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) Mesude Hülya ŞANES DOĞRUEK-Sakarya
Üniversitesi-Türkiye/Sakarya University-Turkey
- Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) İrem PALA- Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
- Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) Arzu ERTAYLAN-Van Yüzüncü Yıl
Üniversitesi-Türkiye/Van Yüzüncü Yıl University-Turkey
- Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof. Dr.) Köksal BİLİRDÖNMEZ-Kastamonu
Üniversitesi-Türkiye/Kastamonu University-Turkey
- Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) Esra KAVCI ÖZDEMİR-Dokuz Eylül
Üniversitesi-Türkiye/Dokuz Eylül University-Turkey
- Öğr. Gör. (Lecturer) Gürcan MAVİLİ-Mimar Sinan Güzel Sanatlar
Üniversitesi-Türkiye/ Mimar Sinan Fine Arts University-Turkey
- Dr. Feride MİRŞOVA-Folklor Enstitüsü-Azerbaycan/Institute of Folklore -
Azerbaijan
- Dr. Fariz XALİLLİ-Miras-Azerbaycan/Miras-Azerbaijan

SERĞİ KÜRATÖRLERİ EXHIBITION CURATORS

Kişisel Sergiler ve Plastik Sanatlar/Personal Exhibitions and Plastic Arts
Doç. (Assoc. Prof.) Ruhi KONAK-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey

Geleneksel Türk Sanatları/Traditional Turkish Arts
Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) İ.M.V. Noyan GÜVEN-Kastamonu
Üniversitesi-Türkiye/Kastamonu University-Turkey

Öğrenci Eserleri/Students Works

Dr. Öğretim Üyesi (Assist. Prof.) Muhammet BİLGİN-Kastamonu
Üniversitesi-Türkiye/Kastamonu University-Turkey

Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) İrem PALA- Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey

Öğr. Gör. (Lecturer) Işıl KONAK-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey

Arş. Gör. (Research Assistant) Mine DİLBER-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey

ÇALIŞTAY YÖNETİCİLERİ/WOKSHOP DIRECTORS

- Doç. (Assoc. Prof.) Ruhi KONAK-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) İ.M.V. Noyan GÜVEN-Kastamonu
Üniversitesi-Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) Köksal BİLİRDÖNMEZ-Kastamonu
Üniversitesi-Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) Muhammet BİLGİN-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) İrem PALA-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Öğr. Gör. (Lecturer) Işıl KONAK-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Arş. Gör. (Research Assistant) Mine DİLBER-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey

SERĞİ JÜRİ KURULU EXHIBITION BOARD OF JURY

- Prof. İsa ELİRİ-Kırıkkale Üniversitesi-Türkiye/Kırıkkale University-Turkey
Prof. Elvan ÖZKAVRUK ADANIR-İzmir Ekonomi Üniversitesi-Türkiye/
İzmir Ekonomi University-Turkey
Prof. Oya SİPAHİOĞLU-Dokuz Eylül Üniversitesi-Türkiye/Dokuz Eylül
University-Turkey
Prof. Dr. Kubra ALIYEVA-Azerbaycan Milli İlimler Akademisi-
Azerbaycan/Azerbaijan National Academy of Sciences Azerbaijan
Prof. Dr. Flera SAYFULINA- Federal Kazan Üniversitesi-Rusya/Kazan
Federal University-Russia
Prof. Dr. Kazım HACİMEYLİÇ-Sarayova Güzel Sanatlar Akademisi-Bosna
Hersek/Sarajevo Academy of Fine Arts-Bosnia and Herzegovina
Prof. Dr. Savle JOLDASBEKOVA-M. Avezov Güney Kazakistan Devlet
Üniversitesi-Kazakistan/M. Avezov South Kazakhstan State University -
Kazakhstan
Prof. Dr. Kuandık ERALİN-Ahmet Yesevi Üniversitesi-Kazakistan/Akhmet
Yassawi University-Kazakhstan
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Karim MİRZAEE-Tebriz İslami Sanatlar
Üniversitesi-İran/ Tabriz Islamic Art University-Iran
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Ahmet DALKIRAN-Selçuk Üniversitesi-
Türkiye/Selçuk University-Turkey
Doç. (Assoc. Prof.) N. Rengin OYMAN-Süleyman Demirel Üniversitesi-
Türkiye/Süleyman Demirel University-Turkey
Doç. (Assoc. Prof.) Ruhi KONAK-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Aydın ZOR-Akdeniz Üniversitesi-
Türkiye/Akdeniz University-Turkey
Doç. (Assoc. Prof.) Ömer ZAIMOĞLU-Akdeniz Üniversitesi-
Türkiye/Akdeniz University-Turkey

- Doç. (Assoc. Prof. Dr.) Sezer CİHANER KESER- Van Yüzüncü Yıl
Üniversitesi-Türkiye/Van Yüzüncü Yıl University-Turkey
Doç. (Assoc. Prof.) Serkan İLDEN-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Lütfü KAPLANOĞLU-Yıldız Teknik Üniversitesi-
Türkiye/Yıldız Teknik University-Turkey
Doç. (Assoc. Prof.) Filiz ADIGÜZEL TOPRAK-Dokuz Eylül Üniversitesi-
Türkiye/Dokuz Eylül University-Turkey
Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) Ömür KOÇ-Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi-
Türkiye/Muğla Sıtkı Koçman University-Turkey
Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) İ.M.V. Noyan GÜVEN-Kastamonu
Üniversitesi-Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) Muhammet BİLGİN-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof.) Esra KAVCI ÖZDEMİR-Dokuz Eylül
Üniversitesi-Türkiye/Dokuz Eylül University-Turkey
Dr. Öğr.Üyesi (Assist. Prof.) Ezgi GÖKÇE-Uşak Üniversitesi-Türkiye/Uşak
University-Turkey
Dr. Öğr.Üyesi (Assist. Prof.) Serap YILDIZ İLDEN- Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) İrem PALA-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) Sevdâ EMLAK-Tokat Gaziosmanpaşa
Üniversitesi-Türkiye/Tokat Gaziosmanpaşa University-Turkey
Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) Köksal BİLİRDÖNMEZ-Kastamonu
Üniversitesi-Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Öğretim Görevlisi (Lecturer) Pelin DEMİRTAŞ DİKMEN-Dokuz Eylül
Üniversitesi-Türkiye/Dokuz Eylül University-Turkey
Öğretim Görevlisi (Lecturer) Canan ERDÖNMEZ-Dokuz Eylül Üniversitesi-
Türkiye/Dokuz Eylül University-Turkey
Öğretim Görevlisi (Lecturer) Halit YABALAK-Yüzüncü Yıl Üniversitesi-
Türkiye/Yüzüncü Yıl University-Turkey

**SEMPOZYUM, SERGİ, KONSER VE ÇALIŞTAY DÜZENLEME
KURULU
SYMPOSIUM, EXHIBITION, CONCERT AND WORKSHOP
REGULATION BOARD**

- Prof. Dr. Ahmet KAÇAR-Kastamonu Üniversitesi-Türkiye/Kastamonu
University-Turkey
Prof. Dr. Alaattin CANBAY-Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi-
Türkiye/Çanakkale Onsekiz Mart University-Turkey
Prof. Dr. Cengiz ŞENGÜL-Akdeniz Üniversitesi-Türkiye/Akdeniz University-
Turkey

- Prof. Dr. Kubra ALIYEVA-Azerbaycan Milli İlimler Akademisi-
Azerbaycan/Azerbaijan National Academy of Sciences Azerbaijan
Prof. Dr. Flera SAYFULINA- Federal Kazan Üniversitesi-Rusya/Kazan
Federal University-Russia
Prof. Dr. Kazım HACİMEYLİÇ-Sarayova Güzel Sanatlar Akademisi-Bosna
Hersek/Sarajevo Academy of Fine Arts–Bosnia and Herzegovina
Prof. Dr. Savle JOLDASBEKOVA-M. Avezov Güney Kazakistan Devlet
Üniversitesi-Kazakistan/M. Avezov South Kazakhstan State University -
Kazakhstan
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Karim MİRZAEE-Tebriz İslami Sanatlar
Üniversitesi-İran/ Tabriz Islamic Art Universty-Iran
Prof. Dr. Kuandık ERALİN-Ahmet Yesevi Üniversitesi-Kazakistan/Akhmet
Yassawi University-Kazakhstan
Doç. (Assoc. Prof.) Ruhi KONAK-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Doç. Dr.(Assoc. Prof. Dr.) Sevay ATILGAN-Gazi Üniversitesi-Türkiye/Gazi
University-Turkey
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Yahya YEŞİLYURT-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Serkan İLDEN-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Aydın ZOR-Akdeniz Üniversitesi-
Türkiye/Akdeniz University-Turkey
Doç. (Assoc. Prof.) Ömer ZAIMOĞLU-Akdeniz Üniversitesi-
Türkiye/Akdeniz University-Turkey
Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof. Dr.) Cengiz ŞAHİN- Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof. Dr.) Hatice TOZUN-Gazi Üniversitesi-
Türkiye/Gazi University-Turkey
Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof. Dr.) Sıtkı AKARSU-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) İ. M. V. Noyan GÜVEN-Kastamonu
Üniversitesi-Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) Muhammet BİLGİN-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) Köksal BİLİRDÖNMEZ-Kastamonu
Üniversitesi-Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) İrem PALA-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Öğr. Gör. (Lecturer) Işıl KONAK-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Öğr. Gör. (Lecturer) Halit YABALAK-Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi-
Türkiye/Van Yüzüncü Yıl University-Turkey
Arş. Gör. (Research Assistant) Mine DİLBER-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Mehmet Akif ERTAŞ- Lakin Yayınları-Türkiye/Lakin publications-Turkey

ÇEVİRİ OFİSİ
TRANSLATION OFFICE

Dr. Öğr. Üyesi. (Assist. Prof.) Mehmet Ertuğ YAVUZ-Bozok Üniversitesi-
Türkiye/Bozok University-Turkey
Öğretim Görevlisi (Lecturer) Atilla SUNCAK-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey

SEKRETERYA
SECRETARIAL

Arş. Gör. (Research Assistant) Mine DİLBER-Kastamonu Üniversitesi-
Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Tuğçe AKKAYA-Kastamonu Üniversitesi-Türkiye/Kastamonu University-
Turkey
Kübra ATAY-Kastamonu Üniversitesi-Türkiye/Kastamonu University-Turkey
Rabia AYÇİÇEK-Kastamonu Üniversitesi-Türkiye/Kastamonu University-
Turkey
Senem ÖZDEK-Kastamonu Üniversitesi-Türkiye/Kastamonu University-
Turkey
Sinem DURMAZ-Kastamonu Üniversitesi-Türkiye/Kastamonu University-
Turkey
Mert COŞKUN-Kastamonu Üniversitesi-Türkiye/Kastamonu University-
Turkey

TÜRK ÇİNİ SANATI ALANINA DAİR SORUNLAR PROBLEMS IN THE FIELD OF TRADITIONAL TURKISH CERAMICS ART

*İrem Çalışıcı Pala**
*Ayşe Sema Bardak**

Özet

Türkiye'nin hemen her yerinde Çinili yani geleneksel Türk beğenisi bezemeli bir bina ya da bir pişmiş toprak eşya görmek mümkündür. Bu nedenle oldukça popüler olan çini günümüzde farklı birçok uzmanlık alanı tarafından konu edilebilmektedir. Bu çalışmada günümüzde Çini alanında eğitim alınabilen kurumlar, akademik olarak konu edilen alanlar, Çini kelimesinin nitelediği ürünler aktarılarak üretilen bilgiler ve ürünler değerlendirilecektir.

Anahtar kelimeler: çini, sorun, çini kurs, çini satış, geleneksel Türk seramiği, problem

Abstract

It is easy to see almost every part of Turkey, a building or a fired clay form which are decorated with traditional Turkish art taste. For this reason traditional Turkish ceramic is very popular today, and it can easily be a subject of many different areas. In this study, the knowledge and products of training establishments, different fields taken as an academic subject, objects that can call as çini will be transferred and discussed.

Key words: çini, problem, çini course, çini sales, traditional Turkish ceramics, çini-making

Türkiye'de üniversite bünyesinde çiniciliğin dahil edilmesi ilk olarak şimdiki Mimar Sinan Üniversitesi olan, Sanayi-i Nefise Mektebi'nde 1934 tarihli Tezyini sanatlar Bölümü yönetmeliğinde görülmektedir. "Bu yönetmeliğe göre bu bölümün öğrenim süresi ilk birinci yılı hazırlık, müteakip üç yılı ihtisas atölyeleri mesaisi olmak üzere dört yıldır. İhtisas atölyeleri: Umumi Tezyinat, Grafik, Çinicilik ve Dâhili Tezyinat adlarını taşımaktaydı (Atılğan, 2013, 199; Gül, 2017; Açar, 2005; Hızlı vd. 2017, 75; URL 1:).

Günümüzde ise üniversiteler yanı sıra halk eğitim merkezleri, Belediye destekli kurslar, özel kurslar, usta çırak ilişkisi, çeşitli vakıflar, ilköğretim, orta öğretim, T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü gibi yollarla çini öğrenilebilmektedir. Dolayısı ile çiniyi öğrenmek için tercih edilebilecek birçok farklı yol bulunduğundan bu konuda doğru ya da yanlış bilgi sahibi birçok insan bulunmaktadır. Türkiye'de yolda yürürken çininin yanından geçebildiği için hemen herkes kendince çiniyi bilmektedir. Bu bilinen bilgiler, özellikle internet ortamında paylaşılabilir.

YÖK Tez tarama sayfasında yani yüksek lisans, doktora, sanatta yeterlik tezleri arasında, başlıkta "çini" kelimesi arattırıldığında çıkan tezler tarandığında, güzel sanatlar fakültesi geleneksel Türk sanatları bölümü dışında sanat tarihi, arkeoloji, arkeometri, İslam tarihi ve sanatları, seramik asd., grafik asd., endüstriyel tasarım, tekstil asd., mimarlık, uygulamalı sanatlar eğitimi, seramik eğitimi, dekoratif bölümler eğitimi, maden mühendisliği, seramik mühendisliği, metalürji ve malzeme mühendisliği, makine mühendisliği, elektrik- elektronik mühendisliği, fizik ve fizik mühendisliği, işletme, iktisat, ekonomi, reklamcılık, sinoloji anabilim ve anasanat dallarında çini ile ilgili lisansüstü tezler yapılmış olduğu görülmektedir. Bu kadar farklı uzmanlıklar tarafından da çalışılabilen çini alanı dolayısı ile farklı anlamlarla, yaklaşımlarla karşımıza çıkmaktadır.

Çini alanına dair sorunlar ele alınırken özellikle internet kullanılmıştır. Çünkü internet günümüzde bilginin, doğru ya da yanlış olduğu değerlendirilemeden hızla yayıldığı ve en azından akıllı telefonu olan herkesin ulaşabildiği bir ağıdır. Dolayısı ile sorunun ne boyutta olduğunun daha net görülebileceğine olanağı oluşmuştur. Bilimsel çalışmalarda dahil olmak üzere, görülen hatalı bilgilerin çoğalmaması için belirlenen sorunların aktarımı, bilgisayar ekran görüntüleri aracılığı ile ele alınmıştır. Birçoğu satış amaçlı olan özel sitelerin ve bilimsel çalışmaların ifşa olması uygun görülmemiştir. Düzeltme olanağı sağlanabilmesi adına resmi sitelerin ise adreslerine yer vermek

* Dr. Öğretim Üyesi, Kastamonu Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölümü, iremcalisicipala@gmail.com

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Kastamonu Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları Bölümü.

gerekliliği duyulmuştur. Tespit edilebilen sorunları açıklayabilmek amaçlı sadece birkaç görüntü seçilmiştir; örnekleri çoğaltmak mümkündür çünkü pek çoktur. Çini alanında çalışmaya yeni başlayanlar ilk araştırma aracı olarak google gibi arama motorlarını kullanmaktadır. Bugünlerde *çini* denilince ilk bilgi olarak neye ulaşıldığını görmek açısından bu araştırmaya ayrıca gerek duyulmuştur.

Sorun 1: Çini alanına dair sorunların en başında tanımlama gelmektedir.

Sorun 2: Günümüz Türkçe'sinde çini denildiğinde genel algı, klasik Osmanlı Dönemi ile Selçuklu Dönemi geometrik geçme desenleri ve sıraltı tekniğidir. Hatta çininin hangi özelliğine dayanarak çini denildiği anlaşılamayan örnekler de bulunmaktadır (görüntü 1:). Özellikle tekstil alanında .gov.tr uzantılı internet sitesi adresleri dahil benzer örneklerin hızla çoğaldığı görülmektedir (görüntü: 2). Tabii ki -çini elbise- ifadesinden -çini desenli elbise- ifadesinin tercih edilmesi, çini alanındaki kargaşayı daha da çoğaltmayacaktır (görüntü: 1,2).

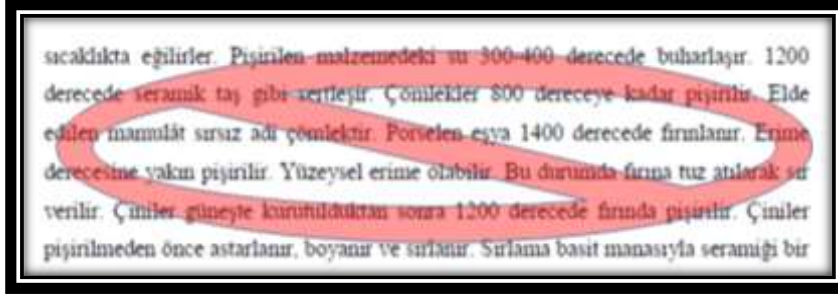

Görüntü 1:

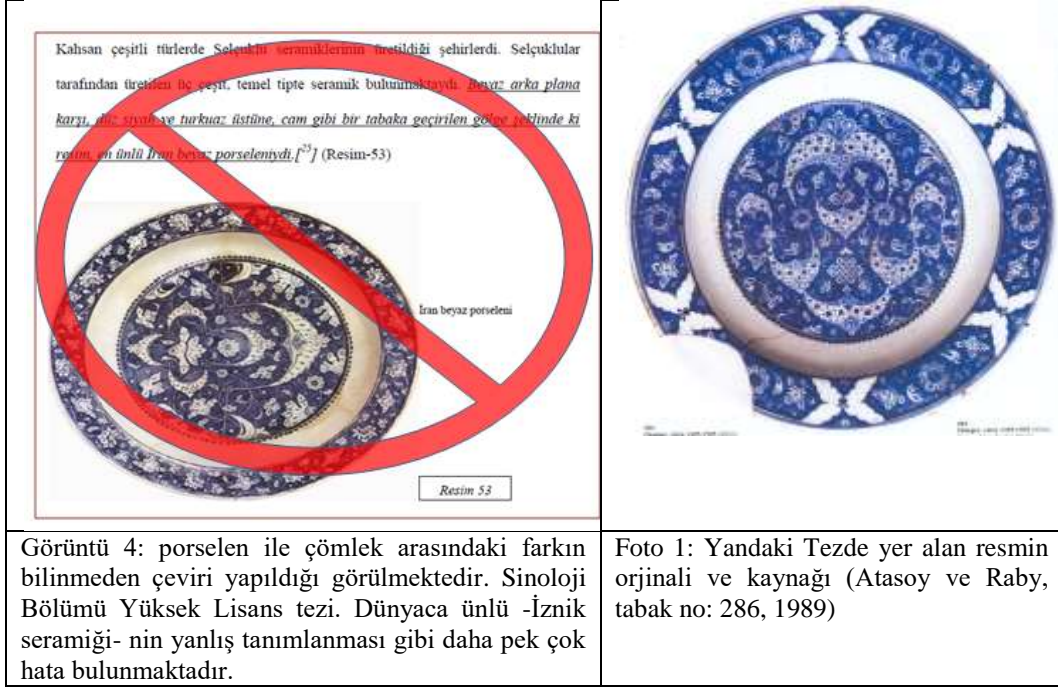

Görüntü 2:

Sorun 3: Farklı uzmanlıklar tarafından hazırlanan ve çiniyi konu edinen onaylanmış bazı lisans üstü tezlerde, tarihçe, teknik, tanım gibi yanlış bilgiler aktarılabilir. Kendi uzmanlık alanlarına katkı sağladıkları muhakkak olan bu tezler, çini alanı için hatalı bilginin çoğalacağı bilimsel kaynak olmak özelliği taşımaktadır (görüntü: 3, 4). Oysaki fikir sahibi olmadıkları konularda bilgi aktarmaktansa, merak eden okurun ulaşabileceği yayınlar listelense daha bilimsel araştırmalar elde edilebilecektir.

Görüntü 3:

Görüntü 4: porzelen ile çömlek arasındaki farkın bilinmeden çeviri yapıldığı görülmektedir. Sinoloji Bölümü Yüksek Lisans tezi. Dünyaca ünlü -İznic seramiği- nin yanlış tanımlanması gibi daha pek çok hata bulunmaktadır.

Foto 1: Yandaki Tezde yer alan resmin orijinali ve kaynağı (Atasoy ve Raby, tabak no: 286, 1989)

Sorun 4: Bütün pişmiş toprak yüzeylere yapılan sıralı dekorlarının çini olarak adlandırılması

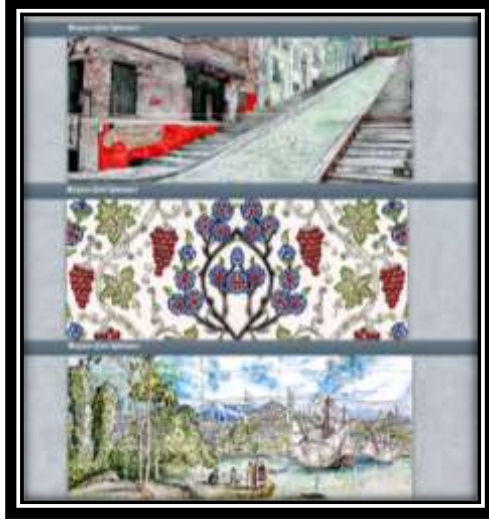

Yeni çiçek motifleri pişmiş toprak üzerinde de uygulanmalı. Fakat geleneksel Türk seramiği olarak genellenebilen çini de kullanılan motifler stilize edilmiştir. Bu konuda ulaşılabilen yayınlar arasında Mimar Sinan Üniversitesi Geleneksel Türk Sanatları Bölümünün ve Ege Üniversitesi Öğr. Gör. Beril Sümer Şenol gibi akademik (Şenol ve Şenol, 2017) yapılan doğru çalışmalar, çini alanına geleneksel Türk sanatları kuralları doğrultusunda yenilik getirecek niteliktedir. Diğer yeni arayışlar ise çini değil, tezhip sanatı alanına giren natüralist üslubun ya da resim alanının (görüntü: 5, 7) pişmiş toprak yüzeyde uygulanmış örnekleri niteliğindedir. Bu anlayışın yani *seramik üzeri boyamaların hepsi çinidir* algısının +3 yaş tan itibaren oluşturulmaya başlandığı görülmektedir (bkz. görüntü: 6).

Görüntü 6:

Belediyelere ait kurslarda “boyacı- çini işlemeci” T.C. Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı Halk eğitim ve Akşam sanat Okulu bünyesindeki kurslarda “seramik ve çini” başlığı ile sıraltı fırça dekoru öğretilmektedir. (görüntü 7).

Görüntü 7:

Sorun 5: Kütahya da üretilen bütün pişmiş topraklara çini denilmesi

Günümüzde özellikle Kütahya ve İznik fritli çamur tekniğinden yola çıkarak yeni bünyeler araştırmaya ve sonuçları ile üretim yapmaya başlanmıştır. Yeni bünye üstüne basılan her deseni de çini olarak adlandırabilmektedirler (görüntü: 8). Porselen, seramik, çini tanımlamalarının bünye açısından da daha da karmaşıklaşacağı öngörülmektedir.

Görüntü 8:

İnternette çini olarak satılan ve genellikle çini diyarı Kütahya da geliştirilen beğenilerin sunumlarının önüne geçilebilecek gibi gözükmemektedir. Aynı sitede (görüntü: 8) çini bazen Osmanlı deseninin serigrafisi ile çoğaltılmışı bazen de çini bünye de çizgi film karakteri olarak yer alabilmektedir. Yine çini olarak adlandırılan ürünlere bakıldığında kabartma desenli üretimlerle karşılaşmaktadır. Porselen bünyeye yapılan serigrafisi kullanım eşyaları, turkuaz renkli kabartmalar, turuncu, siyah, kahverengi renk kullanımı..... arayışlar, denemeler sürekli. Hangi üretimin günümüz Türk beğenisini yansıttığını zaman belirleyecektir. Örneğin klasik çini üretiminden daha kısa sürede üretilebilen dolayısı ile zamandan yani maliyetten kazanılan fakat yine güzel, geleneksel gözükken, geneli, günümüz canlı renklerini geniş düz bir zeminde kullanıp merkezine ya da dışına sıraltı fırça dekoru ile lale vb. motif bezenmiş küçük çanakları turistik hemen her yerde görmek mümkündür. Belki de geleceğin geleneksel tanımlamasına girecektir.

Sorun 6: Reprodüksiyon yani tıpkı yapım olduğu iddia edilen ürünler.

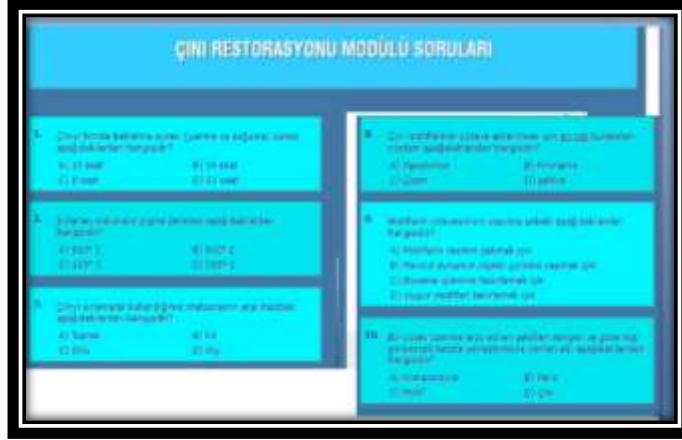
327

Bir çok tıpkı yapım olduğu iddia edilen sitede yer alan formların ön yüz yani desen görüntüsünden başka bir görüntü verilmemiştir. Oysaki tıpkı yapım denildiğinde form da aynı olmalıdır; değil ki bünyesi. Görüntü: 9'un foto: 3 olduğu iddia edilmektedir. kenar dilimine, motifler arasındaki doluluk boşluk oranlarına dikkat edilmemiştir. Ya gerçekten tıpkısı yapılmalı ya da *esinlenilmiştir* gibi bir ifade kullanılarak çini alanında yeni çalışmaya başlayanları görsel anlamda da yanıltmamalıdır.

Sorun 7: bilmediğini bilmeyenin öğretisi

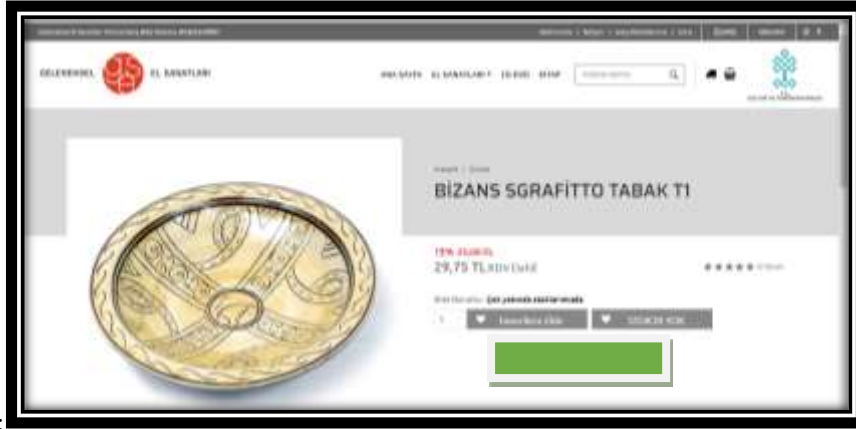
Aslında çini alanındaki en önemli sorundur; uzman olmayanların verdiği bilgilerle yetişen yeni uzmanlar... (görüntü: 1, 2, 10, 9, 12, 14, 15)

Görüntü 10:

Lise seviyesi eğitim veren okul ve kurumlarda çalışan öğretmenler için hazırlanan sorular incelendiğinde ezber bilgilere dayalı sorular ve cevaplarının yer aldığı görülmektedir. Örneğin 1. Soruda (görüntü: 10) fırında ne gibi hassasiyete sahip ürün pişirdiğiniz önemlidir. Kaç derecelik sır, bisküvi vb.... bu sorulardaki çini tanımınız nedir, sadece Kütahya malzemesi ise Kütahya malzemesinin çeşitliliği neden göz ardı edilmiştir?

Sorun 8: Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin resmi siteleri olan .gov.tr uzantılı sitelerde yanlış yönlendirmelerin yer alması.

Görüntü 11:

Solda Kültür ve Turizm Bakanlığı logosu görülen Geleneksel El Sanatları satış sayfasında (görüntü: 11) *Bizans sgraffito tabak* satışa sunulmuştur. Oysa ki Selçuklu Döneminde de sgraffito tabak üretilmiştir; neden tercih edilmemiştir ki?

"Geleneksel Çini Ustalığı" da UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirasının Temsili Listesine seçildi....Yüzyıllardır sadece bir bezeme olarak değil aynı zamanda bir sağaltma aracı olarak da kullanılan ve bu nedenle kamusal ve dinî yapıları süsleyen çini sanatı da artık UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirasının Temsili Listesi'nde Türkiye adına tescilli. Uluslararası Tanımları UNESCO Yapacak (URL 2:)

Görüntü 12:

Yukarıdaki sayfada (görüntü: 12) (URL 3:), “Geleneksel Çini Ustalığı” tanıtılmaktadır. Alıntı yapılan alanda yer alan ifadeler değerlendirildiğinde belirtilen: *killi toprağın* yanı sıra Türkler tarafından Selçuklu ve İznik seramiklerinin en önemli özelliği olan İslam seramik geleneğinin uzantısı fritli çamur, maalesef tanımda yer almamıştır; “*lüster*” ile “*perdah*” aynı tekniği belirtmektedir; Türk çini sanatı 12. Yy da başlamamıştır..... Tanıtım sayfası devam etmektedir..... oysa ki gerçek bir uzmana danışılmış olsa “Geleneksel çini ustalığı” daha bilimsel doğru bilgilerle tanıtılmış olacaktır. Resmi siteye güvenerek alıntı yapacak olan araştırmacı da doğru bilgiyi aktaracaktır.

Ancak aşağıda görülen (görüntü: 13) (URL 4:) Unesco'nun sayfasında *çini ustalığının, cini-making* olarak İngilizce'ye çevirilmiş olması çeviri konusundaki açığı kapatmış ve İngilizce'ye çeviri problemini ortadan kaldıracak niteliktedir.

Görüntü 13:

Sorun 9: çini ile ilgilenenlerin yayınladıkları hatalı tarihçe, teknik bilgiler

Aşağıdaki görüntülerden :14 Havayolu dergisinden, : 15 ise çini eğitimi veren bir siteden alınmıştır. Benzeri pek çok örnek bulunmaktadır. Bir tanesi 9000 yıldan bahsederken bir diğeri ancak yaklaşık 1000 yıl geriye gidebilmektedir.

Görüntü 14:

Görüntü 15:

Sorun 10: öncelikle sanat tarihi uzmanlığı olan araştırmacıların seramik üretmelerine olanak tanımamak

Türk Çini Sanatı Tarihini oluşturan özellikle Sanat Tarihi alanındaki değerli araştırmacıların, sgraffito, lüster gibi tekniklerin bazılarını, hatta uzmanlıklarına göre hemen hepsini uygulayabilme şansları olsa, bazı buluntuları daha anlaşılabilir tanımlayabilecekleri düşünülmektedir. Örneğin kırmızı çamur üstüne yapılan beyaz astarın kazınarak dekorlandıktan sonra renkli şeffaf sırla sırlandığı zaman başka bir renklendirici daha kullanılmadığını ya da lüster tekniğinde esas önemli olanın 3. pişirimin derecesi değil de pişirim ortamı olduğunu bilebileceklerdir.

Sorun 11: Müzelerde yer alan geleneksel Türk seramiği ürünlerin tanıtım kartları

Müzeler, kültürün maddi belgelerinin sergilendikleri ve korundukları mekanlardır. Görmek, öğrenmek için gezilir, okunan bilgilerden daha kalıcıdır. Bu nedenle tanıtım kartları da önemlidir. Araştırmacılar, hangi alanda, sıfatta, yaşta olursa olsun tanıtım kartlarından bilgi edinip, notlar alabilmektedir.

Foto 4: İstanbul Şehir Müzesi Tanıtım kartı: “Eser-i İstanbul” damgalı *fayans (seramik) lahana biçiminde kapaklı Kase, 19. yy ortaları* olarak yazmaktadır. “Eser-i İstanbul” üretimleri porselendir; fayans (seramik) ifadesi yerine porselen olarak yazılmalıdır.

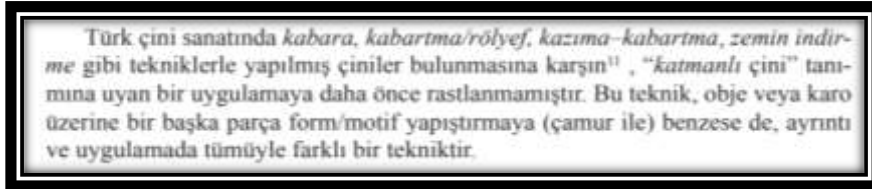
Görüntü 16:

Türk ifadesinin yurtdışı kaynaklı müzelerce çoğunlukla belirtilmediği gözlenmiştir. Özellikle Selçuklu Dönemi seramik üretimleri, genellikle günümüzde İran topraklarında olan üretim yerleri ve yüzyılı belirtilerek tanıtılmaktadır. Selçuklu Dönemi seramiğin tanıtım kartında dönem olarak Selçuklu belirtilmiştir ama kültür olarak İran geçmektedir (görüntü: 16).

Sorun 12: biz çinicilerin yeni buluntuları

Görüntü 17:

Görüntü 18:

Sayın Hocamız çini alanındaki azınlık bilim insanlarından. Yaygın adıyla barbutin, rölyef teknikleri, bilinenden farklı olarak sırta yapıştırıldığı için 'katmanlı çini'(görüntü: 17, 18) olarak sunulmaktadır. Yenilenme tabii ki şart fakat geliştirilen tekniğin geleneksel yöntemle üretilmiş olanının adının yayınlarda sadece bir kez geçirilmesi bile zaten karışık olan çiniyi daha rahat kavramamıza yardımcı olabilirdi. Hakemli dergide yayınlanan makalede, Türk Çini Sanatı ile ilgili açıklama yukarıdaki gibidir.

Bir başka sorun:

Çini geleneksel Türk sanatlarından bir tanesidir; geleneksel Türk seramiği olarak tanımlanabilir. Ancak bazı akademik yükselmelerde ve bilimsel çalışmalarda çinicileri değerlendiren bazı bilim insanlarının uzmanlığı pişmiş topraktan farklı fakat geleneksel Türk sanatları ortaklığında olduğu için çiniyi yukarıda sorun olarak tespit edilenler kapsamında değerlendirebilmektedir. Bu durum çini alanındaki uzmanlaşmayı gelişmeyi engelledebilmektedir.

Sonuç

Farklı uzmanlıklar tarafından, yabancı dil bilimciler, Türk dili ve edebiyatı, sanat tarihi, arkeoloji, seramik mühendisliği, geleneksel Türk seramiği uzmanlarının ve ilgili diğer uzmanlık alanlarının ortak bir çalışma yaparak, bilimsel yayınlardaki bilgi kirliliğini temizlemesine olanak sağlayacak bilgilerin oluşturulması gerekmektedir.

Çini kelimesinin kapsamının belirlenmesi, tanımının yapılması, doğru tarihenin yayılması ve kolay bilgiye ulaşıldığı internet ortamında öncelikle .gov.tr uzantılı sitelerde bu doğru bilgilerin yer alması gerekmektedir.

Çini ile ilgilenen herkesin yararlanabileceği , doğru bilgilerle beraber hatalı olan bilgilerin de belirtildiği, örneğin: yayınlanmış olan yayınlara ulaşıldığında, bu yayında..... bilgilernedenlerle hatalıdır diye *flash* ile uyarı veren, bir bilgi bankası oluşturulması gerekmektedir.

Kaynaklar

AĞAR Elif Esmâ, **Türkiye’de Güzel Sanatlar Fakültelerinin Geleneksel Türk El Sanatları Bölümlerindeki Eğitim Programlarının Etüdü Ve Değerlendirmesi (Türk Sanatı Eğitime Yaklaşımlar)**, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Geleneksel Türk El Sanatları Anasanat Dalı Yüksek Lisans Tezi, Danışman Prof. İlhan Özkeçeci, Isparta, 2005.

ATASOY Nurhan, RABY Julian, **İznik**, London, 1989, Alexandria Press

ATILGAN OKAY Sevay, Orta Öğretim Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Geleneksel Türk El Sanatları Eğitiminin Yeri Ve Önemi, **Sanat Tarihi Dergisi**: XXII, Sayı:1, 2013, 189-210.

-----**Çini Bahçesinde Nevbahar**, MSGSÜ Sitare Turan Bakır Atölyesi Öğrencileri. Sergi Kataloğu. **MSGS Üniversitesi ve Klasik Türk Sanatları Vakfı**. 2010, 45

GÜL Yasemin, Sanayi-İ Nefise Mektebinde Tezyinat Bölümünün Kurulması Hakkında Bazı Değerlendirmeler, **ASOS Journal**, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi: 40, 2017, s. 386-403

HIZLI Neslinur, AYSEL Neziha R., Ernst Egl’nin Güzel Sanatlar Akademisi Mimarlık Eğitimi Reformu Çalışmaları, **Ernst a. Egl: Türkiye’ye Katkılar**, Mimarlar Odası Yayını, Ankara, 2017, 75- 84, s:75

ŞENOL B., ŞENOL S. Bozdağ’ın kıymetlisi Sideritis tmolea (Sivriçay) için bir motif çalışması. **IX. Uluslararası Türk Sanatı, Tarihi ve Folklorü Kongresi Bildiriler kitabı**, Bayındır İzmir. 2017, s:375

URL 1: <http://www.msgsu.edu.tr/tr-TR/tarihce/123/Page.aspx>

URL 2: <http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR,167848/geleneksel-cini-ustaligi-da-unesco-insanligin-somut-olm-.html>

URL 3: <http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR-202368/geleneksel-cini-ustaligi.html>

URL 4: <https://ich.unesco.org/en/RL/traditional-craftsmanship-of-cini-making-01058>